

Wstęp

Monografia dotyczy tematyki przydatnej z punktu widzenia teorii prawa, praktyki, a także dla celów szkoleniowo-dydaktycznych dla studentów prawa oraz aplikantów. Stosowanie środków odwoławczych, a przez to uruchomienie postępowania odwoławczego zarówno wśród praktyków, jak i teoretyków prawa powoduje szereg dyskusji i kontrowersji, które mają swój wydzźwięk w publikacjach naukowych, komentarzach, a także orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Postępowanie odwoławcze jest uruchamiane przez złożenie środków odwoławczych, a zatem takich środków prawnych, które mają charakter dewolutywny i suspensywny. Dewolutywność oznacza, że środek odwoławczy powoduje przeniesienie postępowania odwoławczego przed sąd drugiej instancji oraz suspensywność, która oznacza, że środek odwoławczy przysługuje od orzeczeń nieprawomocnych i wstrzymuje ich uprawomocnienie. Kodeks postępowania zna dwa takie środki odwoławcze – apelację i zażalenie. Można zatem śmiało stwierdzić, że wniesienie tych środków odwoławczych uruchamia postępowanie odwoławcze. Omawiając postępowanie odwoławcze, należy jeszcze zwrócić uwagę na to, że do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym (art. 397 § 2 k.p.c.). Tak więc uwagi dotyczące przebiegu postępowania apelacyjnego w zasadzie będą miały zastosowanie w postępowaniu zażaleniowym. W pierwszym rozdziale monografii omówiono problemy związane z dopuszczalnością środków odwoławczych. W szczególności podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy dopuszczalność środka odwoławczego jest uzależniona od formy orzeczenia. W rozdziale drugim podjęto temat wymogów formalnych, jakie powinien spełniać złożony środek odwoławczy, a także konsekwencji procesowych, jakie wywołuje brak tych wymogów. Szczegółowo mówiono zagadnienia związane z odrzuceniem środka odwoławczego. Z uwagi na możliwość cofnięcia środka odwoławczego wskazano, w jakich przypadkach jest możliwe cofnięcie i jakie są przesłanki wydania postanowienia o umorzeniu postępowania. Najwięcej miejsca w pracy poświęcono przedstawieniu zagadnienia związanego z postępowaniem przed sądem II instancji. W rozdziale tym omówiono skład sądu, badanie przez sąd II instancji wymogów formalnych środka odwoławczego, granice apelacji oraz niezwykle istotne zagadnienie związane z nieważnością postępowania. W dalszej części omówiono funkcjonowanie zakazu *reformationis in peius*, wskazano, jakie rozstrzygnięcia mogą być wydane przez sąd II instancji.

System zaskarżenia przy uwzględnieniu kryterium skutku należy podzielić na rewizyjny i kasacyjny. Środki odwoławcze o charakterze rewizyjnym powodują zmianę zaskarżonego orzeczenia lub wydanie nowego rozstrzygnięcia w sprawie, natomiast środki odwoławcze o charakterze kasacyjnym powodują uchylenie zaskarżonego orzeczenia bądź zastąpienia go nowym.